

การวิเคราะห์ตัวแปรที่สัมพันธ์กับขวัญในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคกลาง

นางสาวฉันทนา ชิ่งใจ

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-568-864-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014016

I17510995

AN ANALYSIS OF VARIABLES RELATED TO THE MORALE OF SECONDARY SCHOOL
TEACHERS UNDER THE JURISDICTION OF THE GENERAL EDUCATION
DEPARTMENT IN THE CENTRAL REGION

Miss Changthna Changjai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Research
Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-568-865-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ตัวแปรที่สัมพันธ์กับขวัญในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคกลาง

โดย นางสาวฉันทนา ชั่งใจ

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.ศิริ เรก ศรีสุโข

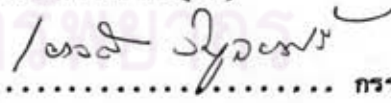
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

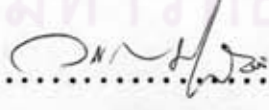

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราชย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.ศิริ เรก ศรีสุโข)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวดี วิบูลย์ศรี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปุระนโชติ)

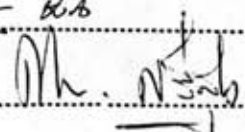
ฉันทมา ชังใจ : การวิเคราะห์ตัวแปรที่สัมพันธ์กับขวัญในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคกลาง (AN ANALYSIS OF VARIABLES RELATED TO THE
MORALE OF SECONDARY SCHOOL TEACHERS UNDER THE JURISDICTION OF THE
GENERAL EDUCATION DEPARTMENT IN THE GENERAL REGION) อ.ที่ปรึกษา :
อ.ดร.ติเรก ศิริสุโข, 223 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และค้นหารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal model)
ต่อขวัญในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคกลาง จากตัวแปรสาเหตุ 9 กลุ่ม
อันประกอบด้วยตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน ลักษณะทั่วไปของโรงเรียน ลักษณะภาพลักษณ์ตัว-
ของครู ลักษณะของงานที่ครูรับผิดชอบ บุคลิกภาพของผู้บริหาร มนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความพอใจ
ในนักเรียน สภาพการปฏิบัติงาน และทัศนคติของครู ซึ่งกลุ่มตัวแปรเหล่านี้ จำแนกเป็นตัวแปรย่อย 36
ตัวแปร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวแปรดังกล่าวประกอบด้วยแบบสอบถาม และแบบวัด
จำนวน 9 ฉบับ โดยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน
ภาคกลาง จำนวน 1,278 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis)
ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุทั้ง 9 กลุ่ม สามารถร่วมกันอธิบาย
ขวัญในการปฏิบัติงานได้ประมาณร้อยละ 72 และมีตัวแปรที่ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อขวัญในการ
ปฏิบัติงาน จำนวน 27 ตัวแปร
2. ตัวแปรที่มีปริมาณผลรวมของผลทางตรงและผลทางอ้อมต่อขวัญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ
สูง เรียงลำดับตามความมากน้อย ได้ดังนี้ คือ นโยบายและการบริหาร มนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
โอกาสความก้าวหน้า ทัศนคติต่อเพื่อนร่วมงาน และบุคลิกภาพของผู้บริหารด้านความรับผิดชอบ ตัวแปรทั้ง 5
ตัวนี้ ทุกตัวส่งผลเชิงนิมิตต่อขวัญในการปฏิบัติงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... ศึกษาศาสตร์ศึกษา
สาขาวิชา ..... สดุดิการศึกษา
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

CHANGTHNA CHANGJAI : AN ANALYSIS OF VARIABLES RELATED TO THE MORALE OF SECONDARY SCHOOL TEACHERS UNDER THE JURISDICTION OF THE GENERAL EDUCATION DEPARTMENT IN THE CENTRAL REGION. THESIS ADVISOR : DEREK SRISUKHO, Ph.D., 223 pp.

The purpose of this research was to study the pattern of the causal relation between the morale of secondary school teachers with nine major groups of variables: out of school environment, school condition, teacher status, intrinsic aspects of the job, school administrator's personality, teacher relationship with colleague, student satisfaction, working conditions, and teacher's attitudes. They consist of thirty-six variables. Data were collected by nine sets of questionnaires from the sample of 1,278 secondary school teachers under the jurisdiction of the general education department in the central region. The data were analyzed through the method of path analysis. The major findings were as follows:

1. Twenty - seven variables, showing significant direct and indirect effect, can account for the variance of secondary school teacher's morale about 72 percents.

2. The variables that have major causal effect to the secondary school teacher's morale can be listed in order as follows: school policy and administration, teacher relationship with colleague, possibility of professional progress, teacher's attitudes toward colleague, and school administrator's responsibility. The variables, mentioned above, have shown positive causal effect to the secondary school teacher's morale.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... Educational Research .....
สาขาวิชา ..... Educational Statistic .....
ปีการศึกษา ..... 1987 .....
admu

ลายมือชื่อนิติ ..... *Am 226* .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *H. N. S. S.* .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุโข
อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัย ซึ่งได้ให้คำแนะนำปรึกษา และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ
ด้วยความเอาใจใส่ทุกขั้นตอน อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน
เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ช่วยตรวจสอบ แก้ไข และปรับปรุงแบบสอบถาม
ขอขอบพระคุณคณะครู ในภาคกลางที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามตลอดจน พี่ เพื่อน และ
น้อง ๆ นิสิตสาขาสถิติการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษาทุกคนที่ได้ช่วยเหลือให้การดำเนินการวิจัย
ครั้งนี้สำเร็จด้วยดี และขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย
ในครั้งนี้

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ส่งเสริม สนับสนุน และให้กำลังใจ
เสมอมา

ฉันทนา ชิ่งใจ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	7
สมมติฐานของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	22
ข้อตกลงเบื้องต้น	24
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	24
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	29
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
3 วิธีดำเนินงานวิจัย	76
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	76
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	79
การเก็บรวบรวมข้อมูล	92
การวิเคราะห์ข้อมูล	93
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95

	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	125
ผลการวิจัย	126
อภิปรายผลการวิจัย	130
ข้อเสนอแนะ	134
บรรณานุกรม	136
ภาคผนวก	154
ประวัติผู้เขียน	223

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการ สุ่มจำแนกตามเขตการศึกษา และขนาดของโรงเรียน	78
2	ค่าความเที่ยง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคลาดเคลื่อน มาตรฐานของการวัด แบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน .	82
3.	ค่าความเที่ยง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคลาดเคลื่อน มาตรฐานของการวัด แบบสอบถามสภาพการปฏิบัติงาน	84
4	ค่าความเที่ยง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคลาดเคลื่อน มาตรฐานของการวัด แบบสอบถามบุคลิกภาพของผู้บริหารทั้ง 4 ลักษณะ	91
5	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรที่นำมาศึกษาคาม รูปแบบในสมมติฐาน	95
6	ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางตามรูปแบบตั้งสมมติฐาน	98
7	ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของรูปแบบซึ่งปรับปรุงใหม่	104
8	การเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์ เส้นทางกับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ปรากฏ	106
9	ปริมาณผลทางตรง ปริมาณผลทางอ้อม และปริมาณผลรวมของผลทาง ตรงและผลทางอ้อม จากตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา ที่มีต่อขวัญในการ ปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคกลาง	122
10	ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางที่ได้จากรูปแบบตามสมมติฐาน	155
11	ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางที่ได้จากรูปแบบที่ปรับปรุงใหม่	164

ตารางที่	หน้า
12 คำสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา	170
13 ปริมาณผลทางตรง ผลทางอ้อม ผลรวมของผลทางตรง และผลทางอ้อมต่อขวัญในการปฏิบัติงาน เพื่อผ่านการทดสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์	187

ศูนย์วิทยพัชรากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	รูปแบบของระบบสาขาเหตุของขวัญในการปฏิบัติงานตามสมมติฐาน.....	8
2	รูปแบบของระบบสาขาเหตุของขวัญในการปฏิบัติงาน เมื่อผ่านการทดสอบ คามเทคนิควิธีวิเคราะห์เส้นทาง	110
3	เส้นทางความสัมพันธ์ที่มีต่อขวัญในการปฏิบัติงานของตัวแปร สภาพ แวดล้อมทางบ้าน ความรับผิดชอบในครอบครัวของครู ทัศนคติต่อ ชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน ทัศนคติต่อโรงเรียน ทัศนคติต่อวิชาชีพ ทัศนคติต่อเพื่อนร่วมงาน และมนุษย์สัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	111
4	เส้นทางความสัมพันธ์ที่มีต่อขวัญในการปฏิบัติงานของตัวแปร เพศ สถานภาพสมรส อายุราชการ ตำแหน่ง เงินเดือน และภูมิลำเนาเดิม	113
5	เส้นทางความสัมพันธ์ที่มีต่อขวัญในการปฏิบัติงานของตัวแปร บุคลิกภาพ ของผู้บริหารด้านการมีอำนาจอิทธิพล บุคลิกภาพของผู้บริหารด้านการ เข้าสังคม บุคลิกภาพของผู้บริหารด้านความรับผิดชอบ บุคลิกภาพของ ผู้บริหารด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ความพอใจในนักเรียน สภาพการ ปฏิบัติงานด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพการปฏิบัติงานด้านนโยบาย และการบริหาร สภาพการปฏิบัติงานด้านโอกาสความก้าวหน้า และ สภาพการปฏิบัติงานด้านลักษณะการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาชั้นต้น..	115
6	เส้นทางความสัมพันธ์ที่มีต่อขวัญในการปฏิบัติงานของตัวแปร ขนาดของ โรงเรียน อายุ และงานรับผิดชอบที่นอกเหนือจากการสอน	118
7	เส้นทางความสัมพันธ์ที่มีต่อขวัญในการปฏิบัติงานของตัวแปร สภาพชุมชน รอบ ๆ โรงเรียน และระยะเวลาดำรงตำแหน่งของผู้บริหาร	120
8	รูปแบบของระบบสาขาเหตุของขวัญในการปฏิบัติงาน โดยสรุป	127